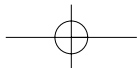
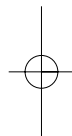
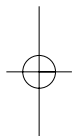
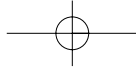

POR UNHA VIDA DE CALIDADE

AUTISMO GALICIA

MAREMAGNUM

AG AUTISMO GALICIA

Nº 10. Ano 2006

Número Ordinario

Director

Cipriano Luís Jiménez Casas
ciprianoluis@menela.org

Consello de Redacción

Ana Martínez Díez
Enma Cuesta Fernández
Susana Rodríguez Blanco
Estrela Vázquez Allegue
Cipriano Luís Jiménez Casas

Corrección Lingüística

Azucena Vázquez, Xabier Ron Fernández,
Mª do Carme Bugallo Mariño e Agustín Nieto

Gravado portada

Francisco Mantecón
(cedido pola súa viuva Pilar Barreiro)

Edita

AUTISMO GALICIA

Rúa Home Santo de Bonaval, 74 baixo

15703 Santiago de Compostela

Tfno. 34 981 589365

Fax 34 981 589344

Móvil: 670 797656

E-mail: info@autismogalicia.org

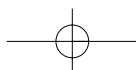
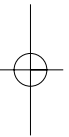
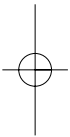
www.autismogalicia.org

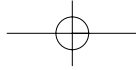
I.S.S.N. 1698-5966

Dep. Legal: 378-1997

Impresión

Comercial Gráfica Nós. Príncipe, 22 baixo - Vigo

Sumario

7

Editorial

POR UNHA VIDA DE CALIDADE

9

O DIAGNÓSTICO TEMPERÁN DO AUTISMO E A INVESTIGACIÓN
EPIDEMIOLÓXICA NOS TRASTORNOS DO ESPECTRO AUTISTA

Manuel Posada de la Paz, M. J. Ferrari, E. Touriño, L. Boada

23

TRASTORNOS DO ESPECTRO AUTISTA. UNHA VISIÓN XERAL

Rutger Jan Van der Gaag

37

O DEREITO AO TRABALLO DAS PERSOAS CON AUTISMO

Cipriano Luís Jiménez Casas

49

A MOTIVACIÓN LABORAL DESDE A ORGANIZACIÓN

Estrela Vázquez Allegue

59

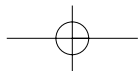
O COMPROMISO DE SER UN PROFESIONAL QUE TRABALLA CON
PERSOAS CON TRASTORNOS DO ESPECTRO AUTISTA

Ana Mª Martínez Díez

65

OS MEDIOS DE COMUNICACIÓN COMO INTEGRADORES DAS PERSOAS
CON DISCAPACIDADE: REALIDADE GALEGA E MEDIDAS A TOMAR

José Villanueva Rey, Tareixa Barberena Fernández, Oscar Reboiras Loureiro

75

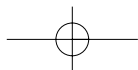
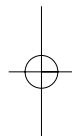
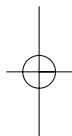
TEORÍA DA PAISAXE
(De Otero Pedrayo aos nosos días)

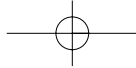
Francisco Xavier Rí Barja

81

DO ENIGMA AO MISTERIO

Xosé Chao Rego

POR UNHA VIDA DE CALIDADE

Editorial

Desde hai varias décadas, toda unha serie de acontecementos, socio económicos e políticos, desenvólvense de forma vertixinosa e están presentes no cotián do concerto internacional. Varios destes fenómenos estarían representados pola “globalización”, a “diversidade” e a “exclusión social”.

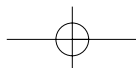
O momento histórico polo que atravesamos o mundo, nestas últimas décadas, implica movementos de dualidade e confrontación: á globalización opóñense os movementos antiglobalización, á diversidade a normativización e á exclusión social o dereito a unha mellor Calidade de Vida.

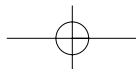
Nese abano de excluídos sociais, ás minorías multiétnicas e multiculturais, hai que engadir: os marxinais, os sen papeis, os pobres, os inmigrantes,... e, por suposto, todo un colectivo de Persoas con Discapacidade, no que obviamente se atopan as Persoas con Trastornos do Espectro Autista. A exclusión social, á que están sometidas as Persoas con Discapacidade, é un proceso que atravesamos varios campos, desde o económico-social ata o político-institucional. A exclusión social é consubstancial ás relacións sociais que os grupos dunha comunidade manteñen entre eles. Neste senso a cuestión da exclusión sitúase no campo cultural e ideolóxico.

A diversidade, da que todos formamos parte, por outra parte, supón o recoñecemento de que entre os seres humanos existen diferenzas. A diversidade pertence á propia natureza e, por extensión, á natureza humana. A diversidade, con todo, vai moito máis aló do problema que as Persoas con Discapacidade teñen. A propia sociedade é diversa, multicultural, multiétnica, multirracial...; nós mesmos somos diferentes e con capacidades tamén diferentes.

As Persoas con Discapacidade tratan, a día de hoxe, de facerse máis visibles e que se lles permita acceder a un mundo que case sempre lle nega os seus dereitos.

A Calidade de Vida, á que todos os seres humanos teñen dereito e, con

Editorial

maior razón, todas aquelas persoas que entran no mundo da exclusión e da marxinação, non é posible sen un cambio cultural que interveña directamente nestes tres eixes: Tecnoloxía, Poder e Valores. Sen un verdadeiro cambio na área dos valores, que inciden no poder e na propia tecnoloxía, non é posible a Calidade de Vida.

O pasado ano 2005 cumpríronse 25 anos da creación de ASPANAES (Asociación de País de Persoas con Trastornos do Espectro Autista (TEA) da provincia da Coruña). Con tal motivo, organizáronse en Santiago de Compostela, os días 4, 5 e 6 de novembro de 2005, no Auditorio de Galicia, no marco do Congreso ASPANAES 25 aniversario, unhas xornadas “por unha VIDA de CALIDADE” de actualización e debate multidisciplinar sobre Autismo.

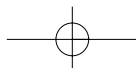
Como resultado deste encontro ofrecemos, neste número da revista MAREMAGNUM, algunhas das intervencións que fan referencia a temas como: *Unha visión xeral e actualizada dos Trastornos do Espectro Autista* do profesor Rutger Jan Van der Gaag e *O diagnóstico temperán e a investigación epidemiolóxica nos Trastornos do Espectro Autista* do profesor Manuel Posada de la Paz e colaboradores. *O dereito ao traballo das Persoas con Autismo* e *A motivación laboral desde a organización* están elaborados por Cipriano Jiménez e Estrela Vázquez Allegue. Ana Mª Martínez Díez desenvolve a temática: *O compromiso de ser un profesional que traballa con Persoas con Trastornos do Espectro Autista*.

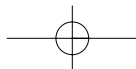
Os medios de comunicación como integradores das Persoas con Discapacidade: Realidade galega e medidas a tomar, un traballo certamente innovador para a nosa revista neste momento, onde as cousas ou pasan polos medios de comunicación ou simplemente non existen, é tratado por José Villanueva Rei e colaboradores.

Como vén sendo habitual, nos últimos números da revista MAREMAGNUM, temos sempre como invitados de honra e colaboradores a persoeiros do noso país, cunha dilatada obra cultural e científica, que coñecedores desta publicación, non soamente non puxeron ningunha traba para colaborar nela, senón que o fixeron de forma solidaria e altruísta. Polo que é unha honra para MAREMAGNUM contar cos artigos que hoxe nos ofrecen os profesores Francisco Xabier Río Barja: *Teoría da paisaxe* e Xosé Chao Rego: *Do enigma ao misterio*.

Falar cunha persoa sabia e en activo como o profesor Río Barja é sempre unha lelicia e unha demostración de como os anos non deben impedir continuar coa lucidez e actividade que este vello profesor aínda desenvolve. O profesor Chao Rego, que está a padecer nas súas propias carnes os efectos dunha Discapacidade, propiciada pola enfermidade de Párkinson, é un dos persoeiros máis senlleiros que ten dado Galicia.

O Consello de Redacción da revista MAREMAGNUM agradécelles moi sinceramente aos profesores Río Barja e Chao Rego a súa participación neste novo número da *Publicación Galega sobre os Trastornos do Espectro Autista*, como homes bos e xenerosos, que aínda existen no noso país.

POR UNA VIDA DE CALIDAD

Editorial

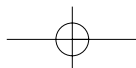
Desde hace varias décadas, toda una serie de acontecimientos, socio-económicos y políticos, se desarrollan de forma vertiginosa y están presentes en el día a día del concierto internacional. Varios de estos fenómenos estarían representados por la “globalización”, la “diversidad” y la “exclusión social”.

El momento histórico por el que atraviesa el mundo, en estas últimas décadas, implica movimientos de dualidad y confrontación: a la globalización se oponen los movimientos antiglobalización; a la diversidad la normativización y a la exclusión social el derecho a una mejor Calidad de Vida.

En ese abanico de excluidos sociales, a las minorías multiétnicas y multiculturales, hay que añadir: los marginales, los sin papeles, los pobres, los inmigrantes,... y, por supuesto, todo un colectivo de Personas con Discapacidad, en el que obviamente se encuentran las Personas con Trastornos del Espectro Autista. La exclusión social, a la que están sometidas las Personas con Discapacidad, es un proceso que atraviesa varios campos, desde el económico-social hasta el político-institucional. La exclusión social es consubstancial a las relaciones sociales que los grupos de una comunidad mantienen entre ellos. En este sentido la cuestión de la exclusión se sitúa en el campo cultural e ideológico.

La diversidad, de la que todos formamos parte, por otro lado, supone el reconocimiento de que entre los seres humanos existen diferencias. La diversidad pertenece a la propia naturaleza y, por extensión, a la naturaleza humana. La diversidad, sin embargo, va mucho más allá del problema que las Personas con Discapacidad tienen. La propia sociedad es diversa, multicultural, multiétnica, multirracial...; nosotros mismos somos diferentes y con capacidades también diferentes.

Las Personas con Discapacidad tratan, a día de hoy, de hacerse más visibles y que se les permita acceder a un mundo que casi siempre le niega sus derechos.

Editorial

La Calidad de Vida, a la que todos los seres humanos tienen derecho y, con mayor razón, todas aquellas personas que entran en el mundo de la exclusión y de la marginación, no es posible sin un cambio cultural que intervenga directamente en estos tres ejes: Tecnología, Poder y Valores. Sin un verdadero cambio en el área de los valores, que inciden en el poder y en la propia tecnología, no es posible la Calidad de Vida.

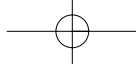
El pasado año 2005 se cumplieron 25 años de la creación de ASPANAES (Asociación de Padres de Personas con Trastornos del Espectro Autista (TEA) de la provincia de A Coruña). Con tal motivo, se organizaron en Santiago de Compostela, los días 4, 5 e 6 de noviembre de 2005, en el Auditorio de Galicia, en el marco del Congreso ASPANAES 25 aniversario, unas jornadas “por una VIDA de CALIDAD” de actualización y debate multidisciplinar sobre Autismo.

Como resultado de este encuentro ofrecemos, en este número de la revista MAREMAGNUM, algunas de las intervenciones que hacen referencia a temas como: *Una visión general y actualizada de los Trastornos del Espectro Autista* del profesor Rutger Jan Van der Gaag y *El diagnóstico temprano y la investigación epidemiológica en los Trastornos del Espectro Autista* del profesor Manuel Posada de la Paz y colaboradores. *El derecho al trabajo de las Personas con Autismo* y *La Motivación laboral desde la organización* están elaborados por Cipriano Jiménez y Estrela Vázquez Allegue. Ana Mª Martínez Díaz desarrolla la temática: *El compromiso de ser un profesional que trabaja con Personas con Trastornos del Espectro Autista*.

Los medios de comunicación como integradores de las Personas con Discapacidad: Realidad gallega y medidas a tomar, un trabajo ciertamente innovador para nuestra revista en este momento, donde las cosas o pasan por los medios de comunicación o simplemente no existen, es tratado por José Villanueva Rei y colaboradores.

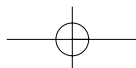
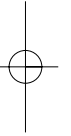
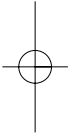
Como viene siendo habitual, en los últimos números de la revista MAREMAGNUM, tenemos siempre como invitados de honra y colaboradores a personajes de nuestro país, con una dilatada obra cultural y científica, que conocedores de esta publicación, no sólo no pusieron ninguna traba para colaborar en ella, sino que lo hicieron de forma solidaria y altruista. Por lo que es un honor para MAREMAGNUM contar con los artículos que hoy nos ofrecen los profesores Francisco Xabier Río Barja: *Teoría del paisaje* y Xosé Chao Rego: *Del enigma al misterio*.

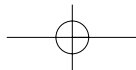
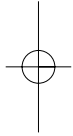
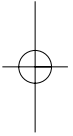
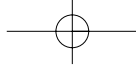
Hablar con una persona sabia y en activo como el profesor Río Barja es siempre una alegría y una demostración de como los años no deben impedir continuar con la lucidez y la actividad que este viejo profesor aún desarrolla. El profesor Chao Rego, que está padeciendo en sus propias carnes los efectos de una Discapacidad, propiciada por la enfermedad de Parkinson, es una de las personalidades más relevantes que tiene dado Galicia.

Editorial

El Consejo de Redacción de la revista MAREMAGNUM les agradece muy sinceramente a los profesores Río Barja y Chao Rego su participación en este nuevo número de la *Publicación Gallega sobre los Trastornos del Espectro Autista*, como hombres buenos y generosos, que aún existen en nuestro país.

MEMBROS DE AUTISMO GALICIA

APACA

Asociación de Pais de Autistas e Psicóticos
da Comarca de Arousa
✉ Rúa Moreira, nº 29
36613 Vilagarcía de Arousa (Pontevedra)
☎ 986 501 548
E-mail: a.apaca@wanadoo.es

APACAF

Asociación de Pais de Persoas con Trastorno
do Espectro Autista do Centro de Apoio
Familiar "A Braña"
✉ Rúa Pracer, nº 5-3º B
36202 Vigo (Pontevedra)
☎ 986 226 647
E-mail: info@apacaf.org
www.apacaf.org

APA MECOS

Asociación de Pais de Persoas con Autismo
"Os Mecos"
✉ Rúa A Ramalleira, nº 12
36000 Vilaboa (Pontevedra)
☎ 986 304 626
E-mail: apamecos@yahoo.es

A.S.P.A.N.A.E.S.

Asociación de Pais de Persoas con Trastorno
do Espectro Autista T.E.A. da Provincia
da Coruña
✉ Rúa Camiño da Igrexa, nº 40 - baixo
15009 A Coruña
☎ 981 130 044
☎ 981 130 787
E-mail: administración@aspanaes.org
www.aspanaes.org

AUTISMO OURENSE

Asociación Autismo Ourense
✉ Rúa Alférez Provisional, nº 2 entrechán
32003 Ourense
☎/☎ 988 219 389
E-mail: autismor@yahoo.es

AUTISMO VIGO

Asociación Autismo Vigo
✉ Rúa García Barbón, nº 108-1º B
36201 Vigo (Pontevedra)
☎ 986 437 263
☎ 986 228 528
E-mail: info@autismovigo.org
www.autismovigo.org

APA CASTRO NAVÁS

Asociación de Pais do Centro "Castro Navás"
✉ Rúa Navás, nº 11-Priegue
36391 Nigrán (Pontevedra)
☎ 986 365 558
E-mail: apacastronavas@mundor.com

FUNDACIÓN MENELA

✉ Avda. Marqués de Alcedo, nº 19
36203 Vigo (Pontevedra)
☎ 986 423 433/902 502 508
☎ 986 484 228
E-mail: fundacion@menela.org
www.menela.org

FUNDACIÓN AUTISMO CORUÑA

✉ Rúa Camiño da Igrexa, nº 40-baixo
15009 A Coruña
☎/☎ 981 130 553
E-mail: autismocoruna@yahoo.es

APA MENELA

Asociación de Pais do Centro "Menela"
✉ Camiño da Veiguiña, nº 15 - Alcabre
36212 Vigo (Pontevedra)
☎ 986 240 703
E-mail: apamenela@terra.es

RAIOLAS - LUGO

Asociación de Pais de Persoas con Trastornos
Xeneralizados do Desenvolvemento
✉ Parque de Frigsa-Nave Asociacións (local 6)
27003 Lugo
☎ 648 094 948/6
E-mail: raiolas-lugo@mundo-r.com

AUTISMO GALICIA
 Rúa Home Santo de Bonaval, 74
 15703 - Santiago de Compostela
 Tfno. 981 589 365 / Fax: 981 589 344
 info@autismogalicia.org

**BOLETÍN DE SUBSCRICIÓN
 "MAREMAGNUM":**

- 1.- Permite recibir a *Publicación Galega sobre o T.E.A.* e información sobre temas relacionados.
- 2.- Da opción a recibir o BIAR, Boletín de Información do Autismo na Rede.

Pode subscribirse coa garantía de que todos os ingresos obtidos dedicaranse ao apoio de proxectos e actividades que nos axuden a *mellorar a calidade de vida das persoas con Trastornos do Espectro Autista.*

Subscripción a "MAREMAGNUM", *Publicación Galega sobre T.E.A.*

Nome e apelidos: / Nome da Entidade		DNI/CIF:	
Domicilio		Cod. Postal	Poboación:
Provincia:	E-mail:	Tfno.:	Fax:

Sí, desexo recibir a *Publicación* mediante: (marcar cun X)

Subscripción persoal (15 euros/ano), que da dereito a recibir un exemplar da <i>Publicación Galega sobre T.E.A.</i> e, opcionalmente, á recepción do BIAR (☐ SI ☐ NON)
--

Forma de pagamento:

- Transferencia bancaria á: Federación AUTISMO GALICIA, nº conta 2080 0540 43 0040000540
- Domiciliación: Datos banco para domiciliación anual.

Banco:									
Poboación					Provincia				
Datos CC.		ENTIDADE	OFICINA	D.C.	CUENTA				
Titular:									
Prego que con cargo a miña conta atendan os recibos presentados pola Federación AUTISMO GALICIA: <p style="text-align: center;">Sinatura (imprescindible):</p>									

A resposta a este formulario é voluntaria: os datos persoais que nos facilite, serán incorporados ao noso ficheiro de clientes e amigos da Federación AUTISMO GALICIA, en Santiago de Compostela (España). A finalidade do ficheiro é o subministro de información sobre publicacións, promocións ou produtos da Federación AUTISMO GALICIA. Estes datos, unicamente, van a ser utilizados para dar cumprimento á finalidade expresada e non serán comunicados a terceiros. Si vostede desexa acceder, rectificar ou cancelar os seus datos en todo o referente a Lei Orgánica 15/1999, de 13 de decembro, de Protección de datos de Carácter Persoal, dirixase por carta certificada ao responsable do Ficheiro: Federación AUTISMO GALICIA, Departamento de Atención ao Cliente. Rúa Home Santo de Bonaval, nº 74, 15703 Santiago de Compostela (A Coruña).

